

**FINANSTILSYNET**THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAYVår referanse
25/1916
Deres referanse

27.10.2025

Tilsynsrapport med vedtak

1 Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn i perioden mars til juni 2025 med deg som innehaver av enkeltpersonforetaket [REDACTED]. Bakgrunnen for tilsynet var innrapportering fra Den norske Revisorforening (DnR) etter kvalitetskontroller som DnR gjennomførte hos revisjonsforetaket i 2023 og 2024.

Tilsynet avdekket manglende etterlevelse av lover og forskrifter som gjelder utførelsen av revisjonsoppdrag. I brev 25. juni 2025 varslet Finanstilsynet vedtak om tilbakekall av din godkjenning som statsautorisert revisor. Finanstilsynet har vurdert dine kommentarer til varselet i brev 29. august 2025, men mener at vedtak skal fattes i samsvar med varselet.

2 Vedtak

Finanstilsynet har fattet følgende vedtak:

På bakgrunn av de overtredelsene som er omtalt i tilsynsrapporten kaller Finanstilsynet tilbake [REDACTED] godkjenning som statsautorisert revisor. Hjemmel for vedtaket er revisorloven § 14-1 første ledd bokstav a.

Vedtaket gjelder fra 31. desember 2025.

Vedtaket kan påklages innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. Klageinstans er Finanstilsynsklagenemnda, men klagen sendes til Finanstilsynet. Du kan søke om utsatt iverksettelse, se forvaltningsloven § 42. Du har også rett til å se dokumentene i saken etter reglene i forvaltningsloven §§ 18 til 19.

Vedtaket innebærer at du ikke lenger kan bruke tittelen "statsautorisert revisor". Du kan ikke drive revisjonsvirksomhet i enkeltpersonforetak, og kan heller ikke være oppdragsansvarlig revisor eller ansvarlig for kvalitetsstyringen i et revisjonsforetak. Du kan være medarbeider i et slikt foretak.

3 Bakgrunnen for tilsynet

I 2023 gjennomførte DnR ordinær kvalitetskontroll med revisjonsforetaket med hjemmel i revisorloven § 13-1 første ledd. Resultatene av kontrollen ble vurdert som ikke tilfredsstillende. DnR avholdt oppfølgingskontroll i 2024. På bakgrunn av kontrollene mente DnR at det kunne være rimelig grunn til å vurdere om vilkårene for tilbakekall av godkjenningen som revisor var oppfylt. Revisjonsforetaket ble derfor innrapportert til Finanstilsynet 27. januar 2025. DnRs kontroll i 2024 er oppsummert slik:

Oppsummering av avdekkede mangler:

Kontrollen i fjor avdekket også større avvik. Årets funn er «nye», men har til felles at det er flere avvik i revisjonen og revisors konklusjon.

DnR har også påpekt at revisor har også gjort klare feil ved å signere skattemeldinger der han ikke skulle signert disse.

Det følger videre av DnR sin rapport at:

Det er også avdekket feil i revisjonsberetningene og det virker ikke som revisor har kontroll på selskapets vurdering av fortsatt drift, sin egen etterkontroll av dette og hvordan man skal konkludere deretter.

Merknader etter kvalitetskontroll skal følges opp uten ugrunnet opphold, se revisorloven § 13-1 tredje ledd.

4 Nærmere om tilsynet

Revisjonsforetaket er et enkeltpersonforetak med én oppdragsansvarlig revisor som også er den eneste ansatte i foretaket. Revisjonsforetaket hadde 47 revisjonskunder ved revisjonen av 2023 og 56 revisjonskunder ved revisjonen av 2024.

Under tilsynet gjennomgikk Finanstilsynet revisjonsdokumentasjonen for fem utvalgte revisjonsoppdrag som det var avgitt revisjonsberetning for, heretter omtalt som oppdrag A til E. To av oppdragene gjaldt revisjonen av 2024-regnskapet og tre oppdrag gjaldt revisjonen av 2023-regnskapet. Finanstilsynet har avgrenset kontrollen til utvalgte områder i oppdragsutføringen. I tillegg har Finanstilsynet gjennomgått akseptvurderingen for enkelte andre oppdrag. Det ble også avdekket pliktbrudd i ett av disse, heretter omtalt som oppdrag F.

5 Begrunnelse for vedtak

5.1 Mangler knyttet til aksept av revisjonsoppdrag

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har gjennomført en tilstrekkelig akseptvurdering før han påtok seg revisjonsoppdragene B og F. Forholdet utgjør brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd første punktum. Bruddet er grovt.

Begrunnelse

For å ha et godt grunnlag for vurderingen av om et nytt revisjonsoppdrag skal aksepteres, må revisor skaffe seg nødvendig informasjon om foretaket som skal revideres. Revisor må også vurdere om det skal stilles vilkår for å påta seg oppdraget, og i så fall hvilke.

Oppdrag B var nytt for revisor fra og med revisjonen av 2023, og oppdrag F var nytt for revisor fra og med revisjonen av 2024. Frem til da var begge foretakene under grensen for revisjonsplikt. Begge foretakene hadde negativ egenkapital da revisor aksepterte oppdragene. Foretaket i oppdrag F har hatt underskudd siden det ble stiftet i 2022.

Det foreligger ingen dokumentasjon som viser at revisor før oppdragsaksepten har vurdert dette forholdet eller stilt krav til foretakets styre og ledelse om tiltak for å utbedre situasjonen. Det foreligger heller ikke dokumentasjon som viser at forholdet er fulgt opp av revisor etter aksepttidspunktet. Revisor bekreftet under tilsynet at han ikke har fulgt opp forholdet, men opplyste at han i begge oppdragene muntlig diskutert den negative egenkapitalen med foretakets eiere. Det foreligger ingen dokumentasjon som viser slike diskusjoner.

I tilsvaret opplyser revisor i tillegg at han hadde en forventning om at ny eier i de to foretakene ville sørge for nødvendig kapitaltilførsel. Revisor har imidlertid ikke fått seg forelagt noen konkret og forpliktende plan for kapitaltilførsel, og det fremkommer heller ikke på annen måte av revisjonsdokumentasjonen hva revisor bygget sin forventning på. Revisor opplyser videre at foretaket i oppdrag F har bedret virksomheten og at driften nå går med overskudd. At det i ettertid viser seg at driften går med overskudd slik at kapitalsituasjonen bedres av den grunn, avhjelper ikke den manglende vurderingen på aksepttidspunktet.

Finanstilsynet fastholder at revisors akseptvurdering er mangelfull, og at forholdet innebærer et pliktbrudd. Begrunnelsen for at pliktbruddet er grovt er viktigheten av at revisor gjør en grundig og forsvarlig vurdering av om oppdrag skal aksepteres og i senere vurderinger av om oppdraget skal fortsettes. På den måten kan det hindres at revisjonspliktige virksomheten, som ikke drives i samsvar med de reglene som gjelder, kan fortsette fordi revisor påtar seg oppdraget uten å sørge for at de ulovlige forholdene i virksomheten rettes.

5.2 Bruk av "standard" tekst i revisjonen

Konklusjon

Revisjonsdokumentasjonen inneholder en rekke standardformuleringer. Disse gir ikke et bilde av hvilke revisjonshandlinger som faktisk er utført og avviker flere steder fra den faktiske situasjonen i den reviderte. Forholdet er brudd på revisorloven § 9-9 første ledd. Pliktbruddet er grovt.

Begrunnelse

Det følger av revisorloven § 9-9 første ledd at revisor skal dokumentere hvert oppdrag om lovfestet revisjon på en måte som er tilstrekkelig til å underbygge revisjonsberetningen og at revisjonen er utført i samsvar med §§ 9-2 til 9-8. Dokumentasjon er en viktig del av revisjonsutførelsen og nødvendig for at Finanstilsynet og andre skal kunne etterprøve revisors arbeid. Dokumentasjonskravet utfylles av § 9-4 tredje ledd og ISA 230.

For samtlige kontrollerte oppdrag er sentrale deler av revisjonen dokumentert på identisk måte, som ved flere tilfeller ikke virker å representere realitetene i den aktuelle reviderte virksomheten. Dette er særlig på følgende områder gjennomgått av Finanstilsynet hvor dette er avdekket:

- oppdragenes risikovurdering,
- kartlegging og testing av interne kontroller knyttet til inntektsprosessen, og
- avsluttende handlinger som hendelser etter balansedagen og fortsatt drift.

Under tilsynet opplyste revisor at han i betydelig utstrekning benytter "standard" tekst gjennom revisjonsfilene, og som han kun i visse tilfeller har delvis endret på. Revisor hevdet at han har utført handlinger knyttet til de nevnte revisjonsområdene, selv om revisjonsdokumentasjonen ikke gjenspeiler dette. Revisor forklarte at dette er hans faste rutine for samtlige revisjonsoppdrag i hans portefølje, og at de faktiske revisjonshandlingene derfor ikke er korrekt dokumentert i noen av revisjonsoppdragene for revisjonen av 2023 og 2024. Revisor har under tilsynet imidlertid ikke kunnet gjøre rede for hvilke handlinger han har gjort under de ovennevnte områdene av revisjonen.

Dette medfører at Finanstilsynet ikke kan legge til grunn at revisjonsdokumentasjonen viser det som revisor faktisk har gjort av revisjonshandlinger, noe som betraktelig svekker tilliten til revisjonen. Selv om revisor hevder at han har utført handlinger for de nevnte sentrale revisjonsområdene, har han ikke kunnet vise til noe som bekrefter dette. Dette reduserer tilliten til hele dokumenterte revisjonen, da det vil være en risiko for at flere deler av den dokumenterte revisjonen utgjør kopiert tekst som ikke gjenspeiler faktisk revisjon.

Begrunnelsen for at Finanstilsynet mener overtredelsen av revisorlovens dokumentasjonsbestemmelser er et grovt pliktbrudd er viktigheten av at Finanstilsynet og andre skal kunne gjennomføre etterfølgende kontroll av revisjonsutførelsen. Kontrollene er et sentralt bidrag til å sikre at revisjonsoppdrag gjennomføres i samsvar med revisorloven og til på den måten å støtte opp under revisors rolle som allmennhetens tillitsperson. Kontrollene vil være lite effektive hvis revisjonsdokumentasjonen ikke viser hva revisor har vurdert, hvilke handlinger som er utført og hva revisors konklusjon er.

I tilsvaret til foreløpig tilsynsrapport har revisor henvist til hans svar på punkt 5.3, 5.4 og 5.8 nedenfor, hvor han blant annet har opplyst om at han har gjort tiltak for å gjennomgå senere oppdrag for at revisjonsdokumentasjonen skal stemme med realiteten i oppdragene. Finanstilsynet tar disse opplysningene til etterretning, men opprettholder sin vurdering av at dette er et grovt brudd på en sentral bestemmelse i revisorloven. Betydningen av etterfølgende initiativ til å reparere ulovlige forhold avdekket under tilsynet er vurdert under punkt 6.3 og 6.4 nedenfor.

5.3 Mangelfull forståelse av virksomheten og den interne kontrollen

Konklusjon

Revisor har ikke gjennomført en tilstrekkelig kartlegging og vurdering av interne kontroller knyttet til inntektsprosessen i noen av de kontrollerte oppdragene. Revisor har forklart at de fem oppdragene er representative for de øvrige revisjonsoppdrag. Forholdet innebærer brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav a. Bruddet er grovt.

Begrunnelse

Det følger av revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav a at revisor skal opparbeide seg en forståelse av virksomheten, den interne kontrollen og andre forhold som kan være av betydning for revisjonen. Lovkravet utfylles av ISA 315.

For oppdrag A-C og E foreligger en svært kortfattet og mangelfull beskrivelse av foretakenes fakturering og bokføring. Prosessen før fakturering beskrives ikke i det hele tatt. Videre innebærer revisors bruk av standardformuleringer, jf. punkt 5.2, at revisjonsdokumentasjonen beskriver handlinger som ikke gjenspeiler faktisk utført revisjon.

Selv om et revisjonsoppdrag ikke er dokumentert i samsvar med kravet i revisorloven, kan det være forhold som tilsier at Finanstilsynet unntaksvis kan legge til grunn at revisor har vurdert eller utført en revisjonshandling selv om det ikke vises i dokumentasjonen. Slike andre forhold kan være muntlige opplysninger fra revisor som supplerer revisjonsdokumentasjonen, og som er så konkret at Finanstilsynet finner det sannsynlig at det ble gjort på revisjonstidspunktet. I de oppdragene Finanstilsynet kontrollerte har revisor hevdet at han har utført handlinger for å kartlegge og vurdere og teste interne kontroller, men revisors forklaringer på hva som faktisk ble vurdert er så vage og har en så svak sammenheng med de standardformuleringene som er benyttet at Finanstilsynet har lagt til grunn at de ikke er utført. Finanstilsynet mener at disse interne kontrollene ikke er tilstrekkelig kartlagt og vurdert, i hvert fall ikke for de kontrollerte oppdragene.

Begrunnelsen for at Finanstilsynet anser overtredelsen som grov er fordi en forståelse den interne kontrollen legger grunnlaget for revisors vurdering av risikoene, og utgjør dermed et helt sentralt element i en revisjon. Fordi inntektene er av vesentlig betydning for regnskapet, er det særlig alvorlig når revisor ikke har forstått de interne kontrollene på dette området.

I tilsvaret til foreløpig tilsynsrapport har revisor på nytt erkjent manglene i den dokumenterte forståelsen av inntektsprosessen. Revisor skriver også at han har *"endret rutiner etter at det ble påpekt av Finanstilsynets kontrollør, og fjerne unødige kontroller samt dokumentere og beskrive kontroller som foreligger og som bør testes som en del av revisjonen"*. Finanstilsynet tar disse

opplysningene til etterretning, men opprettholder sin vurdering av at dette er et grovt brudd på en sentral bestemmelse i revisorloven. Betydningen av etterfølgende initiativ til å reparere ulovlige forhold avdekket under tilsynet er vurdert under punkt 6.3 og 6.4 nedenfor.

5.4 Mangelfull risikovurdering

Konklusjon

Revisor har ikke gjennomført tilstrekkelig risikovurdering i noen av de kontrollerte oppdragene. Dette er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav c. Bruddet er grovt.

Begrunnelse

Det følger av revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav c at revisor skal identifisere risikoene for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten de skyldes misligheter eller utilsiktede feil, herunder som følge av brudd på gjeldende lovkrav. Kravet utfylles av ISA 315 punkt 13 flg.

Den standardteksten som er benyttet i den dokumenterte risikovurderingen gjenspeiler ikke realiteten og risikoene i de fem kontrollerte oppdragene, jf. punkt 5.2. Revisor opplyste under tilsynet at situasjonen er tilsvarende for alle øvrige oppdrag.

Selv om et revisjonsoppdrag ikke er dokumentert i samsvar med kravet i revisorloven, kan det være forhold som tilsier at Finanstilsynet unntaksvis kan legge til grunn at revisor har vurdert eller utført en revisjonshandling selv om det ikke vises i dokumentasjonen. Slike andre forhold kan være muntlige opplysninger fra revisor som supplerer revisjonsdokumentasjonen, og som er så konkret at Finanstilsynet finner det sannsynlig at det ble gjort på revisjonstidspunktet. I de oppdragene Finanstilsynet kontrollerte har revisor hevdet at han har utført risikovurderingshandlinger, men han har ikke kunnet gjøre rede for hvilke handlinger han har gjort eller hva resultatet av disse har vært. Som følge av dette har Finanstilsynet lagt til grunn at de ikke er utført.

I tilsvaret anfører revisor at det er foretatt risikovurdering på alle oppdrag og at *"[d]et gjenspeiler seg i hvilke risikoer som ligger i oppdragene og relevante påstander tilknyttet disse risikoene"*. Han anfører videre at også *"[h]ivået på iboende risiko vurdert"*. Revisor har imidlertid ikke gjort rede for eller fremlagt dokumentasjon for konkrete risikovurderinger han skulle ha gjort i de kontrollerte oppdragene. Finanstilsynet legger til grunn at revisor i realiteten ikke har utført handlinger for å identifisere og vurdere risikoer for vesentlig feilinformasjon for de kontrollerte oppdragene.

Gjennomføringen av risikovurderinger er avgjørende for å kunne utforme revisjonshandlinger som gir tilstrekkelig og hensiktsmessige revisjonsbevis. Pliktbruddet er derfor ansett som grovt.

5.5 Manglende revisjonsbevis for fullstendighet av inntekter

Konklusjon

Revisor har ikke innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis, for fullstendigheten av inntektene i oppdrag A-C og E. Dette er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e. Bruddet er grovt.

Begrunnelse

Revisors manglende identifisering av risikoer, se punkt 5.4, gjør at han heller ikke har hatt et forsvarlig grunnlag for å utforme å gjennomføre revisjonshandlinger for å håndtere de identifiserte risikoene i samsvar med kravet i revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav d. Kravet utdypes av ISA 330 punkt 6 flg.

Revisjonsdokumentasjonen i oppdrag A-C og E viser følgende revisjonshandlinger rettet mot fullstendigheten av inntektene:

1. Bruttofortjenesteanalyse sammenlignet mot forrige år: ISA 520 punkt 5 stiller krav til revisor for at en analyse kan benyttes som revisjonshandling som gir revisjonsbevis, herunder vurdering av egnetheten av analysen for å revidere posten, samt fastsette en forventningsverdi og et akseptabelt avvik. Under tilsynet ble det klart at revisor ikke har vurdert analysens egnethet som en revisjonshandling. Revisor hadde fastslått en forventningsverdi og akseptabelt avvik, men uten at det foreligger en nærmere begrunnelse. For Finanstilsynet fremstår det som om revisor har gjort en form for rimelighetsvurdering, ikke som en revisjonshandling som skal gi revisjonsbevis.

2. Detaljkontroll av utgående fakturaer: Revisor har tatt utgangspunkt i fakturajournalen og kontrollert utvalgte utgående fakturaer, herunder om de er blitt bokført. Kontrollen tar imidlertid utgangspunkt i fakturerte beløp, ikke i grunnlaget for fakturaene. Revisor har ikke utført en kontroll av om alt som skulle vært utfakturert er blitt det.

Ovennevnte revisjonshandlinger gir ikke tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for fullstendigheten av inntektene. Slik Finanstilsynet leser revisors tilsvaret, er han enig i konklusjon og revisor skriver han vil iverksette tiltak for å forbedre gjennomføring av fremtidige revisjoner. Betydningen av etterfølgende initiativ til å reparere ulovlige forhold avdekket under tilsynet er vurdert under punkt 6.3 og 6.4 nedenfor.

Inntektene utgjør en sentral og vesentlig regnskapspost i de reviderte regnskapene, noe som tilsier at revisor ikke har grunnlag for uttalelsen i revisjonsberetningene, se revisorloven § 9-7 andre ledd bokstav c. Pliktbruddet er derfor grovt.

5.6 Manglende oppmerksomhet rettet mot bruk av prosjektrekskap

Konklusjon

Revisor har ikke vurdert om det forelå en plikt til å utarbeide prosjektrekskap. Slik vurdering er aktuell for oppdrag A og C der virksomheten er prosjektbasert. Manglende vurdering er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd, bokstav a og b.

Begrunnelse

I revisjonsberetningen har revisor blant annet bekreftet at regnskapet oppfyller gjeldende lovkrav, se krav til innholdet i revisjonsberetningen i revisorloven § 9-7 andre ledd bokstav c. Når revisor ikke har vurdert plikten etter bokføringsregelverket til å utarbeide prosjektrekskap for å gruppere inntekter og sammenstille kostnader med tilhørende prosjekt, har han ikke et tilstrekkelig grunnlag for konklusjonen. Se også ISA 250 punkt 14.

I tilsvaret har revisor anført at prosjektrekskap ikke var påkrevet for de aktuelle oppdragene. En slik etterfølgende vurdering er uten betydning for den manglende vurderingen.

5.7 Varelager

Konklusjon

Dokumentasjonen for revisjon av varelager er mangelfull i oppdrag A, C og E. Forholdet er brudd på revisorloven § 9-9 første ledd.

Begrunnelse

Det er mangler i dokumentasjonen av utført revisjon i oppdragene, se også ISA 230 punkt 8. For oppdrag A og C følger det av revisjonsdokumentasjonen at det er utført "flere kontroller", men den vises ikke hvilke kontroller som er utført. For oppdrag E viser revisjonsdokumentasjonen at det under varetellingen er tatt "13 kontroller fra listene og 3 kontroller fra lager til liste", men

dokumentasjonen viser ikke hvilke varegrupper som er kontrollert. Under tilsynet utdypet revisor nærmere hva han hadde gjort i disse oppdragene. Basert på foreliggende dokumentasjon, supplert med revisors muntlige redegjørelse, har ikke Finanstilsynet kommentarer til utført revisjon av varelager i de kontrollerte oppdragene. Det foreligger imidlertid brudd på kravene til dokumentasjon i tre av oppdragene, noe revisor er enig i.

5.8 Manglende avsluttende handlinger

Konklusjon

Revisor har ikke gjennomført tilstrekkelige avsluttende handlinger, herunder vurdering av hendelser etter balansedagen og foretakets evne til fortsatt drift. Dette gjelder i alle de kontrollerte oppdragene. Manglende tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for disse forholdene er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e. Bruddet er grovt.

Begrunnelse

Som del av revisjonen plikter revisor å gjennomføre avsluttende revisjonshandlinger som blant annet gjelder vurdering av (1) hendelser etter balansedagen og frem til datoen for revisjonsberetningen (utdypet av ISA 560) og (2) foretakets evne til fortsatt drift (utdypet av ISA 570).

Revisor hevder at han har utført avsluttende handlinger, men har ikke forklart nærmere hva som er gjort på de ulike oppdragene. Det er heller ingen støtte i revisjonsdokumentasjonen for at revisor har vurdert eller utført avsluttende handlinger, tvert imot, jf. punkt 5.2. I oppdrag A er revisor dokumenterte konklusjon at: *"Selskapets økonomiske stilling er god. Det er ingen informasjon så langt inn i nytt regnskapsår som tyder på endringer som får betydning for fortsatt drift. Ledelsens vurdering om å legge forutsetningen om fortsatt drift til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet synes korrekt."* Dette er en av revisors standardformuleringer som underbygger revisors manglende vurdering, tatt i betraktning at foretaket hadde underskudd og negativ egenkapital.

Basert på fravær av dokumentasjon som viser revisors vurderinger, handlinger og konklusjoner, legger Finanstilsynet til grunn at revisor ikke har utført tilstrekkelige revisjonshandlinger rettet mot hendelser etter balansedagen og foretakets evne til fortsatt drift i noen av de kontrollerte oppdragene.

Når revisor ikke har tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for sin konklusjon i årsberetningen om at årsregnskapet gir et rettviseende bilde og uttalelsen om fortsatt drift, jf. revisorloven § 9-7 annet ledd bokstav c og h, foreligger det grov overtredelse av revisors plikter.

5.9 Uriktig signering av ligningspapirer og manglende skriftlig kommunikasjon

Konklusjon

I oppdrag A og C har revisor signert kontrolloppstillingen i samsvar med skatteforvaltingsloven § 7-2 og gjennom det skapt et bilde av at denne er korrekt. Forholdet er brudd på revisorloven § 9-10 første ledd. Revisor har ikke kommunisert skriftlig til styret om avdekkede brudd og har dermed overtrådt revisorloven § 9-5 første ledd. Pliktbruddene er samlet sett grove.

Begrunnelse

I revisjonsberetningen for 2023-regnskapet for foretak A og C inntatt en presisering om at foretaket ikke har behandlet skattetreksmidler i samsvar med bestemmelsene i skattebetalingsloven § 5-12. Til tross for denne kunnskapen har revisor bekreftet at revisjonen ikke har avdekket vesentlige

feil eller mangler som tilsier manglende samsvar mellom regnskapets tall og innrapporterte beløp etter skatteforvaltingsloven § 7-2, jf. a-opplysningsloven § 3.

I tilsvaret er revisor enig i at de to kontrolloppstillingene ikke skulle vært signert og at det skulle vært kommunisert skriftlig med styrene. Feilene er forklart med "uoppmerksomhet i avslutningen av revisjonen".

Formålet med revisors signatur på kontrolloppstillingen er å gi sikkerhet for korrekt skattegrunnlag for revisjonsklientene og for deres ansatte. Når revisor signerer uten å ha forsikret seg om riktigheten av det som bekreftes oppnås ikke dette formålet. At revisor signerer når han har avdekket forhold som tilsier at det ikke skulle vært signert, gjør forholdet enda mer alvorlig. At opplysningen om behandlingen av skattetrekksmidlene fremkommer av revisjonsberetningen, avhjelper ikke den uriktige bekreftelsen overfor Skattemyndighetene.

Revisor skulle ikke har signert på kontrolloppstillingen og kommunisert begrunnelsen for dette skriftlig til styret. Skriftlig begrunnelse for manglende underskrift skulle vært sendt til skattekontoret, i henhold til skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11. Pliktbruddene er samlet sett grove.

6 Nærmere om vilkårene for å kunne fatte vedtak om tilbakekall

6.1 Rettslig grunnlag

Hjemmel for et vedtak om tilbakekall er revisorloven § 14-1 første ledd bokstav a, som lyder:

Finanstilsynet kan kalle tilbake godkjenningen hvis en statsautorisert revisor må anses uskikket fordi vedkommende

a. har overtrådt revisors plikter etter gjeldende lovkrav og overtredelsen er grov eller flere overtredelser til sammen er grove

6.2 Vilkåret om grov overtredelse

Punkt 5 inneholder en nærmere beskrivelse av hvilke plikter Finanstilsynet mener er overtrådt og hvorfor. Her fremgår det også hvilke overtredelser Finanstilsynet mener er grove hver for seg. Uansett er overtredelsene til sammen grove.

Finanstilsynet mener at vilkåret om at det foreligger en grov overtredelse eller at flere overtredelser til sammen er grove, er oppfylt.

6.3 Vilkåret om uskikkethet

Det er et vilkår for vedtak om tilbakekall at revisor anses uskikket til å være statsautorisert revisor.

Grunnlaget for vurderingen er om overtredelsene gjør deg uskikket til å utføre yrket. Uskikkethetsvurderingen knyttes til om revisor, ut fra de lovbrudd som er konstatert eller den utviste adferden, vil være skikket til å være statsautorisert revisor, se forarbeidene, NOU 2017:15. side 269. Det legges vekt på om grunnlaget for tilbakekallet viser at revisor ikke vil ha evne eller vilje til å ivareta sine oppgaver som revisor.

At du i så stor grad benytter standardformuleringer i revisjonsdokumentasjonen skaper en berettiget usikkerhet om du har gjort nødvendige vurderinger og revisjonshandlinger, og hvilke konklusjoner du har trukket underveis. I de fem kontrollerte oppdragene mener Finanstilsynet at

det ikke bare er dokumentasjonsfeil, men at nødvendige vurderinger og handlinger ikke er gjort og at du ikke har tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis på sentrale områder i revisjonen. Uansett er manglende forståelse av viktigheten av å kunne vise at sentrale elementer i et revisjonsoppdrag er håndtert i samsvar med revisorloven, i seg selv et forhold som tilsier at revisor må anses som uskikket.

I tilsvaret viser du til at Finanstilsynets kontroll dekket revisjonsfiler for samme år som DnRs kontrollør, og at du derfor ikke hadde hatt anledning til å rette på de forhold DnRs kontrollør hadde påpekt i den andre kontrollen. Det kan være riktig for tre av de oppdragene Finanstilsynet valgte ut for kontroll. For de øvrige to oppdragene dekket Finanstilsynets kontroll revisjonen av etterfølgende år. Når det gjelder bruk av standardformuleringer konkret så fremhever dessuten DnR i rapporten etter andre kontroll at selv om funnene er nye, har de det til felles med forrige kontroll at det er "flere avvik i revisjonen og revisors konklusjon."

I tilsvaret har du opplyst at du har endret bruken av standardformuleringer og at du nå i større grad beskriver de faktiske vurderingen og handlingene du utfører, og hvilke konklusjoner du har trukket på bakgrunn av dette. I ovennevnte forarbeider til revisorloven kommer det imidlertid uttrykkelig frem at eventuelle etterfølgende tiltak for å rette opp i feil og mangler som er avdekket, ikke er tilstrekkelig for å kunne legge til grunn at personen eller selskapet ikke er uskikket.

Situasjonen er at DnR har avdekket en rekke avvik fra revisorlovens krav i to etterfølgende kontroller. Sammen med de avvikene Finanstilsynet har avdekket, er det konstatert brudd på revisors plikter i revisjonen av regnskapene både for 2022, 2023 og 2024. De kravene som gjelder for revisjonsutførelsen, skal være oppfylt til enhver tid. Det ikke slik at revisor kan vente med å innrette seg i samsvar med lovkravene til etter at forholdet er påpekt i forbindelse med en kontroll.

I tilsvaret viser du også til private forhold som du mener har påvirket de overtredelsene som Finanstilsynets tilsyn har avdekket. Finanstilsynet har forståelse for at private forhold kan påvirke arbeidskapasiteten, men da må det iverksettes tiltak som gjør at revisjonen likevel kan utføres i samsvar med revisorloven, eventuelt at revisjonsvirksomheten avvikles. Til tross for utfordringer privat følger det av tilsvaret at du i samme periode "økte størrelsen på revisjonspraksisen til et nivå der jeg kan leve av dette alene". For Finanstilsynet understøtter valget om å påta seg nye oppdrag, i en periode der det allerede er utfordrende å revidere eksisterende portefølje i samsvar med revisorloven, at du må anses som uskikket.

Som det følger av punkt 5 avdekket Finanstilsynet flere overtredelser i de kontrollerte oppdragene, noe som innebærer at du ikke har ivaretatt ditt oppdragsansvar. Du har ikke gjennomført revisjonen i samsvar med revisorloven og relevante revisjonsstandarder når det gjelder sentrale deler av revisjonen og vesentlige poster i regnskapene, herunder forståelse av virksomhetens art, interne kontroller, risikovurdering, avsluttende handlinger og inntekter. Manglene i revisjonen innebærer at du ikke har tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for de avgitte revisjonsberetningene.

Omfanget av overtredelsene er vesentlige, har pågått over tid og er av en slik karakter at de er egnet til å skade interessene til revisjonsklienter, offentlige myndigheter og andre. Finanstilsynet mener at den manglende og mangelfulle revisjonen i de kontrollerte oppdragene viser at du mangler forståelse for hva som kreves i revisorloven og revisjonsstandardene og at du ikke har ivaretatt revisors rolle som allmennhetens tillitsperson.

For Finanstilsynet fremstår pliktbruddene som så omfattende og gjennomgripende at det ikke dreier seg om unntak fra en ellers forsvarlig oppdragsutførelse. Etter en samlet vurdering mener Finanstilsynet at lovens vilkår om at revisor må anses uskikket til å være revisor, er oppfylt.

6.4 Vurdering av om vedtak skal fattes

Som det fremkommer foran, mener Finanstilsynet at vilkårene for å tilbakekalle godkjenningen som statsautorisert revisor er til stede. Finanstilsynet kan derfor fatte et slikt vedtak. Et vedtak om tilbakekall av godkjenningen er svært inngripende. Vedtaket må være nødvendig og forholdsmessig.

Finanstilsynet har notert din anførsel om at du har iverksatt tiltak for å rette på de feil og mangler som er avdekket og at du mener at revisjonen vil løftes til et bra nivå dersom du får sjansen til å fortsette. Finanstilsynet mener at anførselen ikke kan tillegges avgjørende vekt i vurderingen av om vedtak skal fattes. Finanstilsynet har ikke grunnlag for å konkludere verken med at det er iverksatt tiltak eller at de tiltak som måtte være iverksatt er egnet til å bringe revisjonen i samsvar med revisorloven. Det vises også til at en situasjon der Finanstilsynet ikke fatter det varslede vedtaket, vil kunne føre til at revisorer vil kunne se seg tjent med ikke å etterleve de kravene som gjelder for revisjonsutøvelsen, bevisst eller gjennom manglende aktsomhet, for deretter å innrette seg etter regelverket først etter at Finanstilsynet har påpekt forholdet.

Formålet med å innføre en egen godkjenningsordning for revisorer og revisjonsselskap og underlegge denne bransjen et offentlig tilsyn, er å sikre kvaliteten på de tjenester som leveres. Offentlig godkjenning og tilsyn med revisjonsforetak skal støtte opp under allmennhetens tillit til revisorer og revisjonsinstituttet, og sikre at brukerne av revisjonstjenester skal kunne ha tillit til at godkjente revisorer til enhver tid holder mål faglig sett. Når revisor ikke overholder de reglene som gjelder for virksomheten, svekkes tilliten til både den enkelte revisor og til revisjonsinstituttet.

For å ivareta hensynene bak godkjenningsordningen er det nødvendig å hindre at personer som må anses uskikket kan påta seg roller som krever godkjenning som statsautorisert revisor. I denne saken er det avdekket overtredelser av en slik art og omfang at Finanstilsynet mener det er nødvendig og forholdsmessig å fatte vedtak om tilbakekall. Tilbakekall av godkjenning er et preventivt tiltak for å hindre yrkesutøvelse som ikke er i samsvar med aktuell lovgivning.

At Finanstilsynet ivaretar sin tilsynsrolle, er også av sentral betydning for tilliten. Det vil være negativt for oppdragsgiverne, revisoryrket og revisjonsinstituttet om revisorer som grovt og gjentatt har overtrådt sentrale plikter som følger av lov eller forskrifter, fortsatt skal inneha offentlig godkjenning. Dette hensynet gjelder uavhengig av hva som måtte være grunnen til at overtredelsene fant sted, herunder private utfordringer.

Finanstilsynet mener at det er nødvendig og forholdsmessig å fatte vedtak om tilbakekall av revisors godkjenning som statsautorisert revisor, og at et slikt vedtak skal fattes.

For Finanstilsynet

Marte Voie Opland
direktør for markedstilsyn

Lene Tofte Dønvold
seksjonsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk.